



Boks 159, 9915 Kirkenes,  
tlf. +47 78 97 79 40,  
Faks +47 78 97 79 49,  
[www.knh.no](http://www.knh.no)

Helse Nord RHF

8038 BODØ

Kirkenes 19. mar. 2010

## Høringsuttalelse på Helse Nord sitt forslag til ny lokalsykehusstrategi

LO Finnmark og Kirkenes Næringshage har gått sammen om å lage en høringsuttalelse på Helse Nord sitt forslag til ny lokalsykehusstrategi. LO Finnmark har om lag 16.000 medlemmer i fylket og Kirkenes Næringshage med sine 83 medlemsbedrifter er den største næringsutviklingsorganisasjon i Øst-Finnmark. Uttalelsen er gitt ut fra et brukerståed, der hensynet til det eksisterende næringsliv og næringsutvikling danner basisen for uttalelsen.

Det må være et ufravikelig krav at også det framtidige helsetilbudet ved Kirkenes Sykehus skal inneholde en fullverdig kirurgisk akuttberedskap. Med de avstander og de klimatiske forhold en har i denne delen av landet vil en nedbygging av dagens tilbud være kroken på døra for det meste av den videre utvikling av regionen.

Uten en kirurgisk akuttberedskap vil mye av det medisinske miljø ved sykehuset forvitte. Det vil heller ikke være mulig å opprettholde et fullverdig fødetilbud ved sykehuset. Om det til tider er problematisk å rekrutere stabile fagfolk til nøkkelstillinger ved sykehuset i dag, vil et sykehus uten kirurgisk akuttberedskap og fødeavdeling forverre rekrutteringssituasjonen betydelig. En del av løsninga på dette kan være, i tillegg til å satse på miljøoppbyggende tiltak, å etablere regionale kompetansesentra inne ulike fagdisipliner ved sykehuset.

Selv om dette er en høringsuttalelse til nye strategier for lokalsykehusene i helseregionen generellt, ønsker vi å bruke Kirkenes Sykehus som eksempel på hvorfor det er så viktig at de lokalsykehusene med spredt lokalisering i helseregionen opprettholder sin medisinske akuttberedskap. Da den nye strategien skal ha et 10-årsperspektiv finner vi det riktig å informere om den næringsmessige utviklingen som nå skjer i Sør-Varanger.

### **Stor næringslivssatsing i Kirkenes.**

Mens finanskrisa legger en demper på industriutviklinga i store deler av den vestlige verden, finner man en motsatt konjunkturutvikling i Sør-Varanger. Bare i løpet av de tre siste årene vil det bli foretatt bedriftsrettede investeringer for bortimot 2 milliarder kroner i kommunen.



Sydvaranger Gruve AS står selvsagt for storparten av disse investeringene. Selskapet holder på å oppgradere det gamle Sydvarangeranlegget, og se tar sikte på en produksjon av 3 millioner tonn jernmalmkonsentrat i løpet av 2010. Noe som vil tilsi at Norges største gruvebedrift igjen befinner seg i Kirkenes. Selskapet har allerede sendt ut signaler om at de i løpet av en 5-6 års-periode ønsker å doble denne produksjonen. Norges Geologiske Undersøkelser uttalte til avisa Finnmarken at de anslår at det ligger malmreserver for om lag 100 milliarder kroner i fjellene rundt Kirkenes.

Oppdrettselskapet Villa Organic staser stort på lakseoppdrett i kommunen. Nytt prosessanlegg ble bygd i 2009 på Jakobsnes om lag 20 km. fra Kirkenes. Bakgrunnen for selskapets satsing i Sør-Varanger er både gode naturgitte forhold for oppdrett og den nære lokaliseringa inn mot det russiske markedet. Selskapet fikk i løpet av fjoråret tildelt nye konsesjoner for lakseoppdrett i Øst-Finnmark. I løpet av de nærmeste årene vil selskapet komme opp med en produksjon på mer enn 20.000 tonn laks i året .

Kirkenes Base åpnet sitt nybygg i Kirkenes havn den 14. Januar 2010. Nevnes bør det også at Sydvaranger AS har foretatt store investeringer i oppgradering av sine kaianlegg iløpet av de siste to årene, da en adekvat kai-infrastruktur vil være viktige grunnpilarer for den videre industriutviklingen i kommunen.

Reiselivet i Sør-Varanger opplever for tiden ”all time high”, noe som kan illustreres ved at Rica-hotellene i Kirkenes har hatt en økning i belegget på 28% fra 2008 til 2009. Dette skjer i en tid der resten av landet har en beleggsnedgang på 7%. Det må også nevnes at et konferansehotell åpner i Kirkenes i mai 2010. Dette hotellet får 144 rom og en konferanseavdeling som kan håndtere mer enn 325 deltakere.

Det vil si at bedriftene selv har så stor tro på kommunens framtid at de går inn med enorme summer av egne midler for å realisere sine prosjekter. Og alle disse investeringene er knyttet opp mot eksportrettet næringsvirksomhet.

### **Også det offentlige satsar**

Garnisonen i Sør-Varanger (GSV) skal i 2010 bygge nytt kjøkken/messebygg samt andre infrastrukturtiltak for 115 mill. kroner på Høybukthøien. Samtidig har GSV fått klarsignal til å starte planleggingen av to nye grensestasjoner og en kaserne til kr. 300 millioner kroner. Det har allerede vært anbudsbehandling vedr. en utvidelse av innsjekkingsarealet på Kirkenes Lufthavn. Også dette prosjektet er finansiert og en antar at byggingen vil være igangsatt i første halvår 2010.

En ekspertgruppe nedsatt av justisdepartementet har iløpet av det siste året arbeidet for å se på grunnlaget for å bygge en ny grensestasjon på Storskog. Gruppen har nå avsluttet sitt arbeid, og saken er nå inne til vurdering i departementet.



Sommeren 2010 vil det bli oppstart av bygging av nye skoler i sentrum av Kirkenes for om lag 375 millioner kroner. Fylkeskommunen har også bevilget flere titalls millioner til bygging av ny tannklinikk i kommunen.

### **Gunstig lokalisering gir store muligheter**

Kirkenes er i dag blant de største fiskerihavner i Norge målt etter antall tonn fisk over kaikant. Her er det snakk om årlige volumer på mellom 20.000 til 30.000 tonn. Årsaken til disse store volumene er at den russiske trålerflåten finner det mer lønnsomt og enkelt å bruke Kirkenes som hjemmehavn enn Murmansk og Arkhangelsk. De russiske rederiene opplever Kirkenes både som en billigere havn å bruke, samt at byråkratiet er langt mindre i Norge enn i Russland.

25% av verdens uutnyttede petroleumsressurser ligger i nordområdene. Mye av oppmerksomheten er i dag rettet mot Shtokman som er at av verdens største gassfelt, hele 12 ganger så stort som Snøhvitfeltet utenfor Hammerfest. Produksjon på dette feltet er planlagt oppstart i 2014/2015. Det registreres i disse dager en viss uro om Shtokmanfeltet vil bli bygget ut eller ikke.

I avisa Finnmarken den 02.02.10 uttaler en av landets fremste eksperter på nordområdeutvikling, Johan Petter Barlindhaug, at han ikke tror at Shtokman vil bli skrinlagt, men at prosjektet muligens blir skjøvet noe ut i tid. Barlindhaug sier videre til avisa at han ikke er bekymret for stopp i petroleumsutviklingen i Østre Barentshavet til tross for den usikkerheten som har oppstått rundt Shtokmanfeltet, i og med at det er flere andre felter som nå er klare for utbygging på russisk sokkel.

Når petroleumsproduksjonen tar til i Østre Barentshav tyder alt på at Kirkenes vil få en sentral rolle som en fremskutt base for vestlige oljeselskaper som ønsker å ta del i feltutbygginger. Eksempler på dette så en da avgrensingsbrønnene på Shtokman-feltet ble boret for et par år tilbake. Da ble Kirkenes brukt som base for frakt av mannskaper og fersk proviant ut og inn på feltet.

I januar 2009 kom en borerigg som hadde hatt operasjoner i Karahavet inn til Kirkenes for overhaling/klargjøring. Ifølge mannskapet på riggen er forutsigbarheten ved større overhalingsjobber betydelig større i Kirkenes enn det man finner i russiske havner. Riggen lå i mer enn en måned i Kirkenes og evalueringen av dette arbeidet viser at riggens eiere var meget godt fornøyd med det arbeidet som ble utført i Kirkenes.

Sommeren 2009 har det vært en strøm av selskaper i Kirkenes som ønsker å prekvalifisere seg til en jobb i forbindelse med Shtokmanutbyggingen. Selskapene ville gjøre seg kjent med forholdene i Sør-Varanger. Enten ønsket de finne lokale samarbeidspartnere eller så ville de gjøre seg kjent med de naturgitte forholdene og den industrirettede infrastruktur som finnes i kommunen.



Det må også nevnes at flere seismikkskip som kartlegger havbunnen i Østre Barentshav bruker Kirkenes som hjemmebase. De finner dette gunstig fordi Kirkenes har en verftsindustri som tar det meste av serviceoppdrag og at de har et nett av agentvirksomheter som har stor kompetanse i å handle skip som operer i Barentshavet. Og ikke minst har Kirkenes en stamruteflyplass som gjør at mannskapsskifte og frakt av matriell skjer smertefritt

### **Nordlige Sjørute**

Stadig mindre utbredelse av sjøis i Arktis, har satt åpning av den nordlige sjørute på dagsorden i et helt annet omfang enn bare for noen år tilbake. På nittitallet ble det sagt at i 2050 ville en være parat til å benytte den Nordlige Sjørute som en helårig transportrute. Med de isprognoser som nå foreligger, er det flere som hevder at sannsynligheten er tilstede for at den nordlige sjørute vil være klar for kommersiell helårlig trafikk allerede i 2030.

Sjøtransporter gjennom den Nordlige Sjørute vil tilnærme halvparten av transporttida mellom Europa og Asia fra dagens 32-34 døgn. Med dagens døgnrater for supertankere er det grunn til å tro at det meste av transport mellom Europa og Asia vil benytte denne farleden.

En åpning av denne sjøruta vil gi et paradigmeskifte i utviklingen av Kirkenes Havn. Dette fordi at en helårlig trafikk gjennom nordøstpassasjen vil fordre isforsterkede skip. Dermed er det sannsynlig at det vil bli etablert omlastingshavner i begge ender av rute. På den europeiske sida er det mest naturlig at det blir Murmansk og Kirkenes som får denne omlastingsfunksjonen. Under konferansen Murmansk Economical Forum i oktober 2009, ble store deler av logistikkseminaret viet nettopp åpningen av den nordlige sjørute.

Selv om åpningen av den Nordlige Sjørute ligger noe fram i tid er også industrien i Finland våken for de muligheter dette kan gi. En fersk projektskisse som er laget av det finske logistikkseminaret Liidea viser at det er interesse for å utrede en jernbaneforbindelse mellom Rovaniemi og Kirkenes nærmere. Den framtidige åpninga av den Nordlige sjørute er en av de viktigste grunnene til denne interessen fra finsk industri sin side. Dette vil gi økt aktivitet i havna som igjen vil generere økt sysselsetting i Kirkenes og en økt tilstedeværelse av båtmannskaper i byen.

### **Nødvendige helsetilbud utover akuttfunksjonen**

For at befolkningen i Øst-Finnmark skal slippe ytterligere lange, slitsomme reiser til Tromsø eller Hammerfest bør Kirkenes Sykehus også i framtida tilby spesialisthelsetjenester innenfor indremedisin, gynekologi, obstetikk, rehabilitering, kirurgi, øre-nese-hals, øye og psykiatri. I tillegg må det være en ortopedisk beredskap på døgnbasis 7 dager i uka.

Kirkenes har etter hvert blitt en internasjonal smeltedigel. Hvert år har Kirkenes besøk av 15-20.000 russiske trålermannskaper. En stor del av disse kan tilbringe flere uker/måneder i byen, mens man venter på reparasjon av båt eller nye kvoter. Hvert år går om lag 150.000 turister på eller av hurtigruta i Kirkenes. Den lokale industrien rekrutterer tidvis også



arbeidskraft fra hele Europa. Med høstens pandemi i friskt minne der en fikk dokumentert hvor raskt smitte sprer seg over landegrensene, må Kirkenes Sykehus ha en høyere prioritet på smittevernberedskap enn ved andre sykehus av sammenlignbar størrelse.

Det er også kommet signaler om at det vil bli økt atomlagring i Murmansk fylke i årene som kommer. Dersom man ser dette sammen med de mange eksisterende atomlagrene fra den kalde krigs dager som ligger lokalisert opp mot norskegrensa, bør Kirkenes Sykehus ha et stort fokus på atomberedskap og hvordan en håndterer stråleskader

### Avslutning

Som det framgår av det ovenfornevnte er Sør-Varanger i ferd med å utvikle seg til et framtidrettet industrisamfunn. Mye fysisk arbeid, håndtering av store maskiner, 12 timers arbeidsdager, nattarbeid og mange sammensatte operasjoner gjør at behovet for et kirurgisk akutttilbud på Kirkenes sykehus er udiskutabelt.

Kirkenes er en basehavn for den russiske trålerflåten og etter hvert for ulike supplyskip knyttet til petroleumsvirksomheten i Barentshavet. Kirkenes Sykehus har ved en rekke anledninger blitt trukket inn ved nødsituasjoner knyttet opp mot det maritime miljøet, enten båtene befinner seg ute på havet eller ligger ved kai i Kirkenes.

Kampen om kvalifisert arbeidskraft er hard. Kirkenes opplever i dag at store deler av den arbeidsstokken som er knyttet mot gruvedrift og fiskeprosessing er pendlere. Dette er ikke noen god løsning. For bedriftene er dette en kostbar ordning og kommunen går glipp av verdifulle skatteinntekter. Skal man klare å rekrutere arbeidskraft på permanent basis, viser tidligere undersøkelser at gode kommunikasjons- og helsetilbud er viktige flyttekriterier.

I 2007 kom det inn nær 5000 pasienter fra hele Øst-Finnmark til sykehuset for å få øyeblikkelig hjelp. I tillegg var det om lag 3500 pasienter som oppsøkte legevakta. Når en samholder det eksisterende behovet for øyeblikkelig hjelp med det pågående arbeid med å styrke næringslivet i regionen, vil det være fullstendig uforsvarlig om en må reise 500 km. med bil eller en time med fly til Tromsø eller Hammerfest for å få forsvarlig medisinsk akuttbehandling.

Med vennlig hilsen

LO Finnmark

Bjørn Johansen  
Fylkessekretær  
sign

Kirkenes Næringsshage

Arve Tannvik  
daglig leder  
sign